

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnštvu:

za celo leto naprej K 22-40
za pol leta " " 11-20
za četrt leta " " 5-60
za en mesec " " 1-90

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENEK

Inserati:

Enostop. petlitrsta (72 mm):
za enkrat . . . . . 13 h
za dvakrat . . . . . 11 " "
za trikrat . . . . . 9 " "
za več ko trikrat . . . . . 8 " "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvemžni nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravnštvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravnšškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Liberalno učiteljstvo.

V »Učiteljskem Tovarišu« je Engelbert Gangl napisal dolg članek, poln tarzanja zaradi nesreč, ki so se zgodile v deželnem šolskem svetu. Ni vredno, da se bavimo s podrobnostmi, je konec se nam zdi toli ginljiv, da bo šel k srcu tudi »Slovenčevim« bravcem. Glasi se:

»In sedaj še besedo vam, bratje! Težka, neusmiljena roka, oblečena v železno rokavico, se je stisnila nad nami. Padle so prve žrtve. Lahko bi imenoval vse tiste, ki še padejo, in vse tiste, ki bodo povišani. S temi poslednjimi bodo kmalu gotovi. Ti že poskakujejo od veselja in ploskajo krivici, nemoralnosti. Sami so polni otrovane krvi, zato ne morejo drugače. Noč je njihov dan. Hrepene po plačilu, kakor bi bili podkupni. Naj dobe plačilo! Mi pa bratje, ako nimamo ničesar drugega, imamo čast in poštenje. To dvoje bomo branili — zvesti v službi, zvesti mišljenju — četudi pademo vsi! Žal mi je, bratje, da mi v teh težkih dneh ne morejo do živvega! Za vas, ki ste poštene in značajni, bi prebil vse gorje in vse krivice, ki čakajo tega ali onega. Ako pride kdaj dan, da me lahko udari palica, urezana za vas, bom ponosno sprejel vsak udarec, ker vem, da je naša preteklost in sedanost žalostna, a lepa naša bodočnost! Engelbert Gangl.«

Kdor to čita, bi mislil, da se gode najnedolžnejšim ljudem na svetu najgorje krivice. Najhujši teroristi se zdaj predstavljajo naenkrat kot preganjana jagnjeta. A žal, da se te vloge še niso dobro naučili, in ob istem času, ko se na eni strani oblačijo v ovčje kožuhe, pa jim na drugi strani gleda volčja dlaka na svetlo. O ravno tistem Ganglu čitamo v sobotnem »Narodu«:

»Dobro so izbrali idrijski volivci, ko jim je bilo voliti med Arkom in Ganglom. Klerikalcem to seveda ni všeč, da Idriječanje ne marajo moža, ki je celo svoje življenje posvetil propovedovanju — bogaboječnosti, tega temelja človeške družbe, in so se raje zavzeli za moža, ki je deloval vedno v nasprotni smeri. Dà, bogaboječnost, ti si bila nekaj temelj človeške družbe, in ta človeška družba te je bila vredna. Nihče ne bode tajil, da so se ljudje v srednjem veku zelo bali boga in njegovih šib; pa kdo ne vé, da so se ravno v tem »veku

bogaboječnosti« godila največja hudodelstva in da so v tem oziru nosili bandero ravno tisti, ki so najbolj kričali: bojte se boga! Oni sami pa so se tako strašansko bali boga, da so mirno prešestvovali s svojimi najbližnjimi krvnimi sorodniki, da so z denarjem kupovali najvišja cerkvena dostojanstva, da so hladnokrvno trpinčili nedolžne ljudi in jih sežigali na grmadah, da so v znamenju sv. vere ščuvali narode enega proti drugemu in tako v strahu božjem prelivali potoke in potoke dragocene človeške krvi itd. itd. Teh vremen si želijo nazaj klerikalci. Kako lepo bi šla v klasje njihova pšenica?! Pa ne bo, prijatelji! Vi lahko ustavite svoje žepne, stenske in makari cerkvene ure, svetovne ure ne boste zaustavili. Prešli so tisti časi, ko se je držalo ljudstvo v božjem strahu, da so mu lažje gospodovale in ga izzemale različne »od boga postavljene gosposke«. Dandanes ljudstvo ustaja v samozavesti; ne boji se več vašega Boga, ker je spoznalo, da ta bog ne more in ne sme biti tak, kakoršnega mu prikazujete vi. Moderen človek, v svesti si svojega človeškega dostojanstva, bo imel vedno sam iz sebe dovolj moralne moči, da bo živel pošteno in sebe vredno in mu v ta namen ne bo treba nobenih kapljic v podobni — bogaboječnosti. Zato pa prav lahko trdimo, da so idrijski volivci storili bogoljubno delo, ker so si izvolili za poslanca učitelja Gangla, ki se mu prav nič ni treba bati boga, ker je pošten človek in hoče pošteno vršiti svojo poslansko dolžnost.«

Gangl morda ne bo hvaležen onemu, ki je tako odkrito pisal. Iz tega dopisa pa gleda vsa duša liberalnega učiteljstva. Priobčili smo ta izbruh, ker bo dobro, da si ga zapemimo. Vedno niso tako odkritosrčni. A izberimo iz tega dopisa splošne lastnosti liberalnega učiteljstva, kakor se je razvilo pri nas pod terorizmom doslej vsemogočne klike.

1. Glavni znak je velika sirovost. Človek, ki ima količkaj takta in čuta dostojnosti, ne bi mogel napisati kaj takega. Ne glede na to, ali je kdo veren ali ne, take sirovosti ne more biti zmožen človek, ki sploh sodi med civilizirani svet. Tudi količkaj izobražen Turek ne bi mogel tako sirovo blatiti vere v Boga, kakor se godi v tem dopisu.

2. Druga lastnost liberalnega učiteljstva je strahovita nevednost. Kako popolno neznanje zgodovine odseva iz teh vrst!

Vidi se, da ti ljudje o svetovni zgodovini niti pojma nimajo. Kulturni pomen krščanstva jim je čisto neznan, največji svetovni dogodki, ki so preobrazili lice zemlje, so jim španske vasi. In to naj bodo ljudski učitelji!

3. Liberalni učitelji so se nasrkali naravnost sovraštva do krščanstva. Zgodovinske laži, ki jih razširjajo socialno-demokratske brošure, so jim prešle v meso in kri. Podli spisi, v katerih se sramoti katoliška cerkev in zbujaio razni slabi nazori, so postali njihov evangelij. Če liberalen učitelj v šoli več z otroci ne moli, to je še malo. V smislu svoje organizacije je dolžan tudi otroke napolnjevati z istim srdom na krščanstvo.

4. Liberalno učiteljstvo ima, kakor liberalno občinstvo sploh, neko težnjo po umazanosti, ki je karakteristična za to družbo. Listki »Slovenskega Naroda« spadajo naravnost v kategorijo bordelske literature. Nenravnost v nagoti. Da se dobo očetje in matere, ki tako berilo puste v svoje hiše, da pride otrokom v roke, je dovolj žalostno znamenje. Maščevalo se bo nad njimi samimi. A tudi liberalno učiteljstvo plava v tem toku. Zato so pa dopisi učiteljev v »Slovenskem Narodu« skoro vedno pobarvani tudi z debelo plastjo frivolne nesramnosti. Njihova fantazija je obrnjena v to stran: zato tudi o »klerikalcih« ne vedo drugega pisati in svoje misli slikajo na drugih.

5. Liberalno učiteljstvo nima volje, da bi se dvignilo iz tega močvirja. Dovolj je dobre literature, iz katere se more poučiti tudi nevednež, a mi vidimo, da ravno po dobrem nečejo segati, ampak se drže le najslabjega. Svoje tovariše in tovarišice, ki jim vest in poštenje brani, da bi se ponižali na tako nizko stopinjo, pa pikajo, zbadajo in terorizirajo, tako da je dandanes res težko živeti v učiteljskem stanu, ne le zaradi slabih plač, ampak tudi zaradi neznosnih razmer, ki vladajo v stanu samem.

Toliko o liberalnem učiteljstvu. Zdaj pa nekaj o Ganglu, ki je na pol profesor. Njegova oseba nam je čisto stranska stvar, in ne pomočimo peresa v tinto, da bi zapisali besedo o njem. Samo ker ga zdaj izobešajo razna učiteljska društva kakor svojega patrona na zastavi, povemo njim svojo misel.

Liberalci in socialni demokratje so se zedinili, da volijo skupno in da pozabijo

na razlike med seboj. Kapitalistični oderuh in izstradani proletarec sta si segla v roke, in izstradani proletarec je dejal, da mu je boj proti krščanstvu v šoli bolj potreben, kakor pa socialna reforma in vsakdanji kruh. Edino, kar veže obe stranki, je sovražstvo proti krščanstvu, in to edino zastopa oni, ki je izšel izvoljen iz te nenaravne zveze.

Nikdar ni liberalno učiteljstvo pozdravljalo izvolitve Jakličeve, ampak nasprotno, sramotili so svojega tovariša, ko je bil izvoljen kot pravi ljudski poslanec. Tudi zdaj ne proslavljajo osebe, ampak načelo, in to se glasi: Brezverska šola, ali kakor oni pravijo: Svobodna šola. Na tem temelju stoji tudi vsa liberalna učiteljska »Zaveza«.

Zato pa moramo odkrito povedati vsemu učiteljstvu, da tu ne bomo poznali več slepmenja. Kdor je pristaš liberalno-socialnodemokratske struje v učiteljstvu, po naših mislih ne more biti sploh ljudski učitelj. Kdor je član organizacije, ki tako odločno pobija najsvetejša čustva našega naroda, ne sme vzgajati otrok temu narodu.

Imamo, hvala Bogu, še dobrih učiteljev. In za te skrbeti je tudi dolžnost Slovenske Ljudske Stranke.

Dan mladine.

Kakor sen so se nam zdeli včeraj tisti dnevi, ko smo si želeli preko terorizma, s katerim je nasprotnik oklepal našo mladino in s katerim je vrata v sokolske telovadnice zaprl vsem, o katerih je slutil, da sokolstva nočejo razumevati kot domeno propadajoče liberalne stranke. V tistih dneh, ko je nasprotnik mislil, da nas najbolj tišči s pestjo k tlom, je splavala na dan misel naše telovadske organizacije — včeraj pa smo zrl pred seboj gotovo dejstvo, naša telovadska organizacija je včeraj preko začutih težkoč ponosno stopila zmago-slavno svojo pot v svet. To ni bil plašljiv, neodločen korak, ta korak je bil močan, ponosen, samozavesten! Nasprotnik se ni pač nikdar nadejal, da bo njegova ošabnost rodila take posledice. Nad 200 telovadcev raznih naših odsekov se je zbralo včeraj v Ljubljani k II. javni telovadbi in ko so brez strahu korakali po mestu — nad 80 telovadcev je bilo že uniformiranih — čuli smo od občinstva samo izraze pri-

LISTER.

Gospod Peter.

(Konec.)

»Čutim . . . vaša milost, gospod ka-no—no—nik . . .«

»Testament je v pisalni mizi. Vse je v redu. Da boš, gospod Dziengielewski, vedno prilival cveticam v lončkih in skrbel za vrt. Ničesar prodajati ali ven metati. Za vse bo dovolj. Za reveže, za ženice, za sirote in nadložne, za zverinjak, za Martina in Zagraja. Vse naj ostane, kakor je bilo, dokler ne izmrje, ali odraste in gre v svet. V meni je bilo srce za celi svet. Mala srnica brez matere je ravno tako usmiljenja vredna, kakor mali otrok. Bog je vse ustvaril, vse ljubi in ve za vse. Gospod Dziengielewski!«

»Kaj ukazujete, prečastiti gospod kanonik?«

»Moja plavca pošlji gospodu Strzemieskemu v Topolico. Bog obvari jih prodati! On jih bo milostljivo redil, ker je jezdi na njih zadnji Zalanski. Moj ded se je nekoč malo opil in gospodični Bronislavi Strzemieski srebrno posodo iz roke izstrelil, a potem jej je padel k nogam in ona je postala moja stara mati. Odtod sva si sorodna. Plavca torej v Topolico, sivca pa

gospodu vikarju za spomin, kajti on ju rad jezdi in samo teh dveh se ni bal. — »Strela« pa naj vzame poročnik Kotvic, kajti to je vojaški konj. Morebiti bosta oba še drugi trompeti kedaj sledila, kakor sedaj, Ho, ho! . . . Pipo, s podobo Marije Antonijete in bronasti tintnik z Napoleonom daj tudi gospodu vikarju. Moja imovina naj bo fond za neko vzgajališče, a tebi, gospod Dziengielewski, sem zapisal v testamentu dva vola, deset tisoč rubljev in še to in ono. Tu pa imaš iz tople roke tobačnico z rubinom, da se boš kedaj spominjal starega župnika.«

»Uu, u-u, u-u, prečastiti gospod kanonik!«

»Ne poklekaj pred mano, ne poljubuj mi nog, fej, sramota, vsi smo enaki! In ker imam več, zato ti dajem. Tako mora biti in konec vsega. In nikar tako ne tuli, ker boš ljudi zbudil. Trudijo se cel dan, potrebujejo spanja. Jaz sem se tudi vsaj pol življenja trudil, treba je iti spat . . . In vendar je tako čudno . . . Ve se, da je treba umreti, a je vendar tako čudovito . . . Morebiti človek že jutri umrje, a radi tega ne pade niti list z lipe, niti ne uvene travnata bilka . . . In vendar je vse izšlo iz enega Boga, z Bogom obstaja . . . Ničnost in ničnost je človek in samo ničnost! Eno leto, dve se me bodo spominjali, a potem pozabijo . . . Da bi me le tam usmiljeni Bog ne pozabil . . . Za drugo mi ni!

Kako mi je še živo v spominu, kako sem prvi dan svojega prihoda hodil po gabrovem drevoredu svojega vrta . . . Ravno tako vejnati gabri so bili tedaj in ravno tako so šumeli kot sedaj. Petdeset let, pol stoletja . . . Ne morem verjeti, da bo pšenica ravno tako kvišku zrastle, a vendar bo . . . Toliko let. Koliko sem jih tu krstil, koliko sem jih pokopal . . . O, kako jasno!«

Skozi listje trte, ki je hodnik na gosto obraščala, se je ukradla tu pa tam mesečna svetloba, tiha, srebrna, obvisela na listih in zrla doli. Šum vetra je premikal listje, kakor bi zapiral in odpiral trepalnice. Gospod Peter je pogledal včasih kvišku, potem mu je padla glava na prsi, in gospod Dziengielewski, kateremu so debele solze tekle v brke, je slišal, kako je starček šepetal:

»Konec je, treba je iti! Danes je večer, jutri jutro, a jaz moram . . . Kako mesec name gleda . . . Kakor da bi mi napovedoval nebeško svetlobo. Pa kdo ve. Nikoli se nisem ničesar bal, kolikrat sem gledal smrti v oči, in vendar mi je tesno. Bog bodi milostljiv meni grešnemu . . . Mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa. Toda tudi kri je na moji duši . . .«

Spustil je glavo še nižje na prsi in molčal za trenutek, toda naglo jo je dvignil in izpregovoril z močnim glasom:

»Gospod Dziengielewski, ko odpojejo requiescat in pace, ukažeš iz vseh župniških možnarjev ustreliti . . . Spominjam se, v brezovem gozdu mi leti nasproti dragonski častnik . . . En sam mahljaj! . . . Toda bilo je za dobro stvar, gospod Dziengielewski . . . Popravi steno pred podobo Žalostne Matere božje . . . Tako . . . . . Potem je gospod Peter zatisnil trepalnice in zaspal, toda organistu se je zdelo, da pada glava starčuku vedno nižje in da diha vedno slabše. Trajalo je nekaj časa, dokler ni postal gospod Dziengielewski nemiren in se hotel že dvigniti, da bi poklical gospico Capikovno, ko je udarila ura dvakrat na pol desetih in se je med duri, ki so vodile iz veže na verando, pokazal mali Ignacij Znajda v srajčici in v platnenih hlačicah. Šel je k naslonjaču gospoda Petra, ga potegnill lahko za sutano in rekel:

»Prečastiti! Pojdite! Gospa pravi, da pojdite in prosite, da bi šli spat. Pojte, dajte mi roko! Le počasi, kajti stari ste, prečastiti!«

Toda ker se gospod Peter ni ganil, niti ni odgovoril, je Ignacij dvignil svoje velike oči k gospodu Dziengielewskemu in vprašal:

»Gospod organist! Kaj je prečastiti umri?«

znanja, nekaj pa jih je v nemi, onemogli togoti molčalo. S svojim nastopom so si naši mladeniči priborili včeraj tudi občudovane nasprotnikov. Naše vrste so se s temi vrtilimi četami pomladile, oživljajoč duh je zavel med nami in za nadaljne borbe smo ob strani take idealne mladine dobili novega poguma.

Kolika razlika med lansko javno telovadbo in med letošnjo! Občudovaje smo stali pred ogromnim delom, z veseljem smo zrl v bodočnost, v kateri bo s tem delom ustvarjena slovenska ljudska armada. Ob 3/4 na 12. so zbrani telovadci, na čelu jim uniformirani bratje, korakali iz »Uniona« v franciškansko cerkev k sv. maši, katero je daroval č. g. kanonik Šiška, stregla sta pa dva telovadca. Občinstvo je z začudenjem gledalo, kako je tako hitro ustvarila se tako lepa organizacija. K popoldnavski javni telovadbi v »Unionu« je bil naval občinstva velikansk. Občinstvo je z ogromnim obiskom izkazalo telovadcem svoje priznanje in jim tako dalo bodrilo za nadaljno vstrajnost in napredek. Vsi številni pripravljene prostori na galeriji in pod galerijo so bili razprodani.

Javna telovadba.

Ob 5. uri popoldne. Točno. Godba na odru zaigra sokolsko koračnico, lestenci v lepi dvorani zažare, občinstvo na balkonu pa z nestrpnostjo pričakuje, da se odpro vrata in prikorakajo telovadci. Prikorakali so v dveh zastopih pri stranskih vhodih ter se razvili takoj v krasne figure komplicirano sestavljene rajalnega pohoda. Samo krepke, močne postave so ti telovadci, mišice kot iz jekla, glave pokonci, iz oči pa jim žari ogenj navdušenja. Načelnik daje znamenja in pred očmi gledalcev se vrste spajajo in zopet razdružujejo kot eno samo telo, kot ena sama sila, ki se pokaže v vsej svoji moči, ko se spoji četvero stopa v osmerostop za proste vaje. Mogočna harmonija to, iz katere doni en sam velik akord: disciplina do viška. Načelnik da znamenje z zastavico. Godba zaigra fanfaro. Zopet zamah in gromno to telo se zgane kot žitno polje. Kot morje belih srajc, kot val moči in sile nepremagljive. Prvi prosti vaji sledi druga, tretja, četrta. Vsako izvajajo telovadci osemkrat. Ena je lepša kot druga, ena lepše izvedena od druge. Buren aplavz spremlja telovadce, ko se iz nastopa prostih vaj združijo zopet v rajalni odhod, katerega višek je bila krasna zvezda, iz katere so se razvili telovadci v dva zastopa in se postavili v pozoru ob vhodih dvorane.

Rog zatrobi in iz peterih vhodov v dvorano se vsuje 60 dečkov naraščaja, ki se v trenutku postavijo vsak na svoje mesto v dvorani. Vsak izmed teh malih vojakov ima v rokah dve slovenski troboni. Godba zaigra zopet fanfaro in zopet gledamo pred seboj lepe slike prostih vaj naraščaja, ki je občinstvo presenetil z lepim, pravilnim svojim izvajanjem. Salve aplavza so bile povsem zaslužene.

Za to točko so telovadci pripravili orodje. Orodna telovadba je imela namen pokazati sistematično vrejeno delo orodne telovadbe. Priprosto sestavljene orodne vaje so nudili gledalcu pogled v telovadnico, kako se vadi mlado telo na različnih orodjih. Izmed vseh vrst se je najbolj odlikovala vrsta vrtilih jeseniških telovadcev, ki so izvajali težke vaje na drogu. Ljubljanski vadiateljski zbor pa se je odlikoval v vajah na konji, katere so vadiitelji izvajali s fino eleganco. Telovadilo se je na drogu, bradljah, konju, kozlu, skoku v višočino in na daljavo, z ročkami in s palicami.

Po orodni telovadbi so vsi telovadci napravili mogočno alegorično skupino, ki je učinkovala nepopisljivo in navdušila občinstvo do viška.

Za isto pa smo gledali zopet rajalni odhod, katerega lepo in pravilno izvedene slike so nas navdušile tako, da smo se le težko ločili od vrtilih telovadcev, ki so iz rajalnega odhoda v četvero stopu zapustili telovadišče.

Nastopilo je pri javni telovadbi 210 telovadcev in sicer: pri prostih vajah 106, pri orodni telovadbi 150, naraščaja 60. Zastopani so bili sledeči odseki: ljubljanski, jeseniški, šentviški, vrhniški, škofje-loški, kamniški, mengiški, radoljiški, horjulski, trboveljski, D. M. poljski, idrijski, cerkniški in celjski. Seveda samo po nekaterih telovadcih, ker ta telovadba ni bila obvezna, temveč se je lahko vsak odsek ali udeležil ali ne. Tudi prostor bi bil premajhen za vse telovadce, ki jih je po odsekih že nad 600.

Daljšo strokovno kritiko o tem nastopu prinese »Mladost«. Omenimo še, da je izdelal vse predpriprave za včerajšnji dan ljubljanski telovadni odsek, tehnične pa vadiateljski zbor pod načelstvom vrlega Vojteha Jeločnika.

Prekrasen je bil pogled na množico telovadcev, vse je občudovalo vzorno disciplino, izredno točnost in veliko popolnost

telovadnih vaj, bodisi pri rajalnem nastopu, prostih vajah ali pa pri orodni telovadbi. Do najmanjše poteze je bilo vse točno izvedeno, opetovano in opetovano je občinstvo dalo duška svojemu priznanju in občudovanju. Bili so navzoči pri telovadbi tudi slučajno v »Unionu« bivajoči tuji iz Dunaja, ki so odkrito izjavljali, da so mislili, da se bodo norčevali, a morajo le odkrito izražati svoje občudovanje nad toliko telovadsko popolnostjo. Vsi navdušeni so prihiteli častitati bratu načelniku g. Jeločniku. Posebno ljubeč je bil nastop naraščaja, ki je priletel po francoski uredbi iz vseh vrat v dvorano in je bil hipoma vsak telovadič na svojem mestu. Skratka: vso g. Jeločniku: »Brat načelnik! V prijetnem oceno moremo strniti le v eni splošni sodbi: bilo je impozantno, nekaj premagujočega za vsakega, ki je videl te občudovanja vredne nastope. Zato so pa tudi občinstvu iz duše bile vzete besede, ki jih je na čelu moške in ženske telovadne deputacije govoril predsednik ljubljanskega telovadnega odseka g. Podlesnik načelniku Jeločniku: »Brat načelnik! V prijetnem položaju sem, da Ti v imenu bratov ljubljanskega telovadnega odseka kakor tudi onih izvenljubljskih odsekov morem izreči našo najiskrenejšo zahvalo na Tvojem neumornem, požrtvovalnem in nesebičnem delu. Naj Ti bo to darilce znak naše udanosti in bodi uverjen, da več kot ta venec govore naša srca, v katerih čutimo res pravo bratsko ljubezen do svojega načelnika. Želimo le, da bi i Ti ohranil do nas svojo ljubezen in še mnogo mnogo let ostal na čelu armadi slovenske mladine, ki je pod Tvojim vodstvom z današnjim svojim nastopom pokazala, da pohaja šolo, v kateri se ne goji samo izobrazba telesnih sil, temveč tudi mogočnih sil duha in srca pod geslom, ki bo edini osrečel plemeniti naš narod, pod geslom namreč: vse za sveto vero in domovino drago! Na zdar!

Po teh besedah, ki so našle v dvorani gromovit odmev, je izročil g. Jeločniku v znak priznanja in zahvale srebrn lavorov venec. Brat načelnik se je zahvaljeval: »Bratje telovadci! Vam velja ta venec. Vi zaslužite v prvi vrsti zahvalo za Svojo vzorno disciplino, s katero ste pokazali, da vladate med Vami pravi duh dela in skupnosti. V tej organizaciji je naša moč, ki je ne stré nobena naravna sila. Zahvaljujem se z željo, da delamo naprej, vedno naprej, da dosežemo svoj cilj, združiti vso pošteno slovensko mladino, ki bo močna v ljubezni za domovino, vero našo sveto in ki bo s to ljubeznijo rešila naše ljudstvo!« Po teh besedah so se vsuli z galerij šopki na telovadce.

Tako so včeraj z javno telovadbo naši telovadni odseki zmagovito prodrli, dokazali so včeraj sijajno svojo življenjsko moč, ki postane vedno večja sila.

Komerz.

Okoli osmih zvečer se je začela polniti velika »Unionova« dvorana, in kmalu je bil zaseden zadnji prostor. Očem se je nudila pestra slika, ki so jo oživljale gospe in gospice v svetlih pomladanskih oblekah in telovadci v živobojnih dresih, v celoti slovensko ljudstvo, udeleženo po zastopnikih vseh stanov. Med prvodošlimi gosti smo opazili deželnega odbornika dr. Lampeta, predsednika delniške družbe »Union«, primarija dr. Gregoriča, državnega poslanca Gostinčarja in drugo odlično gospodo. Med tem je dobilo tudi uho svoj užitek. Polnoštevilna godba c. in kr. 27. pešpolka pod osebnim večšim vodstvom kapelnika Kristofa je začela izvajati svoje dovršene točke, skoro same slovenske komade. Ploskanja ni bilo ni konca ni kraja, in ljubeznjivi dirigent je moral vedno znova ponavljati ter marsikaj dodati. Zlasti nas je elektrizirala Tittlova »Slovenska uvertira« in pa Dvořakovi »Slovenski plesi«.

Po četrty godbeni točki je nastopil predsednik zveze telovadnih odsekov, dr. Pogačnik ter s krepkim nagovorom imenoma pozdravil goste: deželnega odbornika dr. Lampeta, državnega poslanca Gostinčarja, primarija dr. Gregoriča kot gospodarja gostoljubne hiše »Union«, vladnega svetnika dr. Detelo, pospeševalca mladinske organizacije kanonika Šiško, akademike z Dunaja, Zagreba in Gradca, vrle sodelovalce telovadcev zbrane v »Ljubljani«, pevski zbor S. K. S. Z. v Ljubljani in telovadce, došle iz vseh krajev slovenske domovine. Vsem posameznikom so klicali navzoči »Živio!« in »Na zdar!« Pozdravil je tudi nasprotnike, kajti: »Mi ne sovražimo nikogar, mi nočemo razdirati, nam je le za delo, za to, da bi naša poštena slovenska mladina postala v resnici napredna potom najboljše organizacije.« Govornik je našo mladinsko organizacijo primerjal s spomladnim brstenjem ter z veseljem konstatiral, da smo pred letom imeli šele dva telovadna odseka, dočim jih danes štejeemo dvaindvajset, ter izrazil nado, da bo drugo leto še enkrat

toliko število telovadnih odsekov iz vseh slovenskih dežel zbranih v naši zvezi. Končno je zaklical iskren »Na zdar!« vsem navzočim ter pozval goste, da nesejo pozdrav domov staršem, ki so zvezi zaupali svojo mladino in zagotovijo svojce, da bo mladina, zbrana v zvezi, vedno neomajno vršila zvestobo, ki jo je prisegla slovenski domovini.

Na to prečita pismeni pozdrav knezoškofa Antona Bonaventure in drž. poslanca dr. Kreka.

Godba je zasvirala »Sokolsko koračnico«, ki jo je občinstvo z navdušenjem sprejelo. Telovadci so mahali s čepicami in godba je morala ponoviti drugi del koračnice. Na to so nastopili pevci S. K. S. Z. z mešanim zborom P. Hugolina »Naša pesem« in s Foesterjevimi »Naše gore«. Tudi ti so morali ponavljati.

Temu je sledil govor dr. Lampeta, ki se je zahvalil za pozdrav načelnika dr. Pogačnika v svojem in v imenu deželnega glavarja, ki ni mogel priti na komerz, v imenu deželnega odbornika dr. Šusteršiča, ki bi rad prišel, pa je zadržan. »Na tihem vam povem, da ravno kuje volivno reformo in želimo mu, da bi jo dobro napravil.« Govornik izvaja, da je bil vesel pozdrava, ker noben pozdrav ni tako ljubeznjiv, kakor pozdrav iz mladih ust, iz mladih src, organiziranih, da delajo za pošteno stvar. Veseli ga, da nam ta organizacija vzgaja zdrav naraščaj. »Nasprotniki pravijo, da smo nazadnjaki. Kdor pa vidi mladino tako lepo in čilo, mora spoznati, da je — tič zdrav, ki bo še visoko letal. Telovadci so si postavili za smoter ne le čilo telo, marveč tudi umstveno izobrazbo in moralno vzgojo naroda. Naše narodne organizacije ne bo konec, dokler bo imel narod tako disciplinirano mladino v svoji sredi. Ta lepa disciplina nam je jamstvo, da bo naš narod zmagovito prodiral na svoji poti. Vstrajajte v svojih plemenitih namelih, nikogar se ne bojte, vedite, da je velika večina naroda na strani vas, ki korakate na čelu slovenski bodočnosti. Želim, da vidimo velik rajalni nastop vsega slovenskega organiziranega ljudstva; v tem bo rešena tudi slovenska domovina! Ne bojte se, glejte, da zberete okrog sebe vso mladino. Kdor pa ne gre z nami, bo stran ostal. Na zdar, bratje!« Živahno pritrjevanje in navdušeni živio-klici so spremljali ta govor.

Po krasno izvajanih glasbenih slikah iz Verdijeve opere »Aida«, je pozdravil kanonik Šiška, ki je izražal svoje veselje, da so telovadci poslali v jutro dva člana, ki sta stregla pri službi božji. To da je bilo nekoliko neprevidno, ker je mogoče, da bodo se nasprotni listi za to po svoje maščevali. Pa tudi pred 25 leti se je zgodilo nekaj podobnega. Takrat je govornik naprošen od »Sokola«, služil sv. mašo, pri kateri so stregli štirje »Sokoli«. (Klic: dr. Tavčar!) Govornik se na to spominja današnjega cerkvenega praznika: najdenja sv. Križa. Kakor je Konstantin z zaupanjem na sv. Križ premagal Maksencija in je rimsko cesarstvo postalo iz poganske države tudi nazunaj krščansko, nekaj podobnega se je zgodilo tudi z našim telovadnim društvom. Tudi tu se je bil boj med dvema armadama. Že danes je pokazala krasna izurjenost naših telovadcev, da niso zaostali čisto nič za onimi, ki so doslej mislili, da so v zakup vzeli vso telovadno umetnost. Govornik čestita telovadcem k lepim uspehom, ki jim že sedaj zagotavljajo nadvladje ter zaključuje: »Bog živi, Bog ohrani vse brate telovadce! Napredujte v ljubezni do dela, pa tudi v ljubezni do matere sv. cerkve, in ni se vam bati ničesar!«

Tudi temu govoru je sledilo navdušeno pritrjevanje.

Potem je nastopilo pevsko društvo »Ljubljana« pod vodstvom g. pevovodje Svetka, ki ga je občinstvo burno pozdravljalo. Krasno izvajanje globoko čustvovane Foesterjevega »Večerni ave« je v polni meri opravičilo simpatije, ki jih uživa v obilni meri vedno napredujoča »Ljubljana«. Tudi težki zbor »Svoji k svojim« je bil z zadovoljstvom sprejet. Nekaj prav ljubkega nam je podal kvartet: gospodična Dobršek, gospa Ekar, urednik Ekar in pevovodja Svetek. Precizno so peli fino niancisan »Padla je padla« in veseli »Vandrovček«. Ploskanja ni bilo ni konca ni kraja, a pevcev žalibog nismo mogli znova privabiti na oder. Namesto njih je nastopil zopet pevski zbor S. K. S. Z. z mešanim zborom, ki je zopet žel živahen aplavz. Nato je govoril državni poslanec Gostinčar, ki je izročil ustni pozdrav dr. Kreka, ki ga je v to pooblastil. Govornik pravi, da je morala današnja vzorna telovadba vsakogar navdušiti za mlado novo organizacijo, ki ji moramo želeti, da bo tudi v bodoče prosperovala. Držeč se načela pesnikovega: »Ne samo, kar veleva mu san, Kar more, to mož je storiti dolžan« — izvršujejo telovadci svojo narodno

dolžnost, ker čutijo, da s tem koristijo narodu. Najmlajše deblo organizacije, telovadni odseki so tekom enega leta pokazali, da smemo od njih najlepše upati za bodočnost. Naše načelo je delo. Naš narod ne potrebuje gostilniških in kavarniških omizij, naš narod potrebuje dela! Idimo skupaj na začetni poti, odločno, z jasnim vizirjem!« Končno pozdravlja govornik telovadce tudi v imenu ostalih štirih odgovornih urednikov, zbranih pri njegovi mizi, z željo, da bi mlada organizacija tudi zanaprej delovala za vero in narodnost, možato in dostojno in pri tem nasprotnike ignorirala. (Živio!«)

Nato je govoril primarij dr. Gregorič, ki je odzdravljaval v imenu družbe »Union«. Govornik izvaja, da kaže že ime »Union«, da je načelo družbe, zbirati, združevati, nikdar pa ne razdirati. Ko je danes gledal lepe skupine mladih čvrstih mož, ki so kakor ura delali na gotovo povelje, moral je misliti na bodočnost ideje, ki jo ti možje zastopajo in si reči, da bo bodočnost lepa, ako bodo ti možje tudi duševno postopali tako, kakor so danes tukaj telesno, ko jim je bila ena beseda, en migljaj povelje v tem harmoničnem delovanju, ki je moralo vsakega očarati. Tak harmonična celota je le mogoča, če se pokorimo idealu discipline, ki prešinja vsakega, da namreč posameznik ne velja nič in celota vse; eden sam zamore z nerodnim delovanjem pokvariti vse, in utis je zgubljen. Isto načelo mora voditi tudi naše duševno in socialno delovanje. Misel discipline, o kateri so danes pokazali telovadci, da jih prešinja, naj bi pokazali tudi na zunan, kedar nastopijo javno življenje! Govornik zaključuje: »Ne morem lepše končati, nego da vas prosim, da pooblastite načelstvo, da sporoči duševnemu očetu celega gibanja, dr. Kreku, naš brzjavni pozdrav.« Ta nasvet je občinstvo navdušeno odobrilo.

Tako je bil očiščeni del komerza končan. Med govori so nas bili že večinoma zapustili zunanji gosti. Ljubljanci so še ostali skupaj do polnoči in neumorna vojaška godba je še svirala vedno znova lepe komade, med katerimi je občinstvo naše narodne himne stoji poslušalo.

Po včerajšnjih uspehih s toliko večjim zanimanjem pričakujemo javne telovadbe v Škofji Loki, kjer se bo letos zbralo že nad 600 naših telovadcev. »Slov. kršč. soc. zveza« je lahko ponosna na to, da se je pod njenim okriljem razvilo to veliko pomembno delo. Vsem telovadcem in njihovim požrtvovalnim prvoboriteljem hvaležni »Na zdar!«

Najnovejša politična poročila.

Nemški radikalci in nemški minister krajan.

Asch, 4. aprila. Nemškorađikalni poslanec Stransky je izjavil glede na imenovanje nemškega ministra krajana, da se mora pojasniti prej položaj med Nemci in vlado z ozirom na češke dogodke, predno se imenuje nemški minister krajan. — »Ascher Zeitung« nadalje zahteva, naj postane nemški minister krajan radikalec Rafael Pacher, češ, da je logično, da dobi ravno zdaj stranka ministra krajana, če sploh priznava nemško ministrstvo za Roristno v narodnem in v političkem oziru.

Češki svobodomiselnici proti Thunovi interpelaciji o Wahrundu.

Praga, 4. maja. Češka napredna stranka in realisti so priredili včeraj protestni shod glede na Thunovo interpelacijo v gosposki zbornici. Poročal je Drtina, ki je izvajal, da so napravili »klerikalci« že tretji napad na vseučiliško svobodo. Prvi je nastopil dr. Lueger, drugič se je napadalo glede na Wahrundovo afero in zdaj groze paari, da strmoglavijo vlado, če ne odstranijo Wahrunda iz inomoškega vseučilišča. Mož je trdil, da stojimo pred novo fazo kulturnega boja »svobodne« vede in reakcionarnih stremljenj, ki merijo na to, da se podvrže svobodno preiskovanje in veda v šoli in osobito po vseučiliških cerkvenemu nadzorstvu in se obnovi srednji vek. Pozival je napredne elemente, naj se združijo v boju proti reakciji v obrambo kulture in svobode ter v skupno obrambo vseh »klerikalnih« napadov.

Jugoslovansko dijaštvo proti baronu Rauchu.

Praga, 4. maja. Včeraj se je vršil v Pragi shod jugoslovanskih hrvaških in srbskih visokošolcev. Na shodu so sklenili oster protest proti hrvaškemu banu zaradi njegovega nastopa proti več vseučiliškim profesorjem. Pozvali so hrvaške dijake, naj nadaljujejo svoje študije v Pragi. Izvolili so odbor, ki ima dolžnost, da preskrbi hrvaškim dijakom cenena stanovanja.

Vseslovanski shod.

Praga, 4. maja. Poroča se, da se vrši v kratkem posvetovanje slovanskih

državnih poslancev glede na nameravani vseslovanski shod.

Jezikovni spori pri nemško-čeških sodiščih.

Praga, 4. aprila. »Narodni Listy« poročajo: Rynescheve odloke so odgodili, da se povrne predsednik Wessely v Prago, kar se zgodi v štirinajstih dneh. Hebsko okrajno sodišče se je pritožilo proti Ryneschevi razsodbi na pravosodno ministrstvo, ki pa še ni odločilo. Preiskava se je uvedla proti nekemu sodnemu adjunktju v Karlovih Varah, ki ni rešil neke proune za vpis v zemljiško knjigo, in pa proti deželnemu sodnemu svetniku dr. Freyerju.

Ponemčenje rumburškega sodišča.

Praga, 4. aprila. Češkemu tvorničarju Stahalu v Rumburgu je dostavilo rumburško okrajno sodišče v neki kazenski zadevi proti nekemu kočijažu kot priči nemško vabilo. Stahal je vrnil vabilo, češ, da pride le na češko vabilo in da izpove edinole češko. Stahal je prišel k zaslišanju šele, ko mu je zagrozil preiskovalni sodnik dr. Schulde s prisilnim zaslišanjem. Stahal je izpovedal češko in ni hotel podpisati nemškega zapisnika. Sodnik ga je obsodil zato v disciplinarni tridnevni zapor, oziroma v globo 30 kron.

Pogreb nemškega ministra krajana Peschke.

Dunaj, 4. maja. Včeraj popoldne se je vršil na Dunaju pogreb rajnega ministra Peschke. Pogreba so se udeležili ministri in veliko poslancev vseh strank. Mrliča so blagoslovili v cerkvi piaristov. Truplo so prepeljali v Abtsdorf. S posebnim vlakom severne železnice so se peljali danes zjutraj nemški poslanci v Abtsdorf, kjer govorijo ob odprtem grobu govorniki vseh nemških strank.

Wahrmund.

Inomost, 4. maja. Wahrmund tudi v poletnem semestru ne bo predaval cerkvenega prava. Senat je dal njegovo naznanilo, da namerava začetkom maja nadaljevati svoja predavanja, iz črne deske odstraniti. Torej so gotovi krogi vendar enkrat prišli do spoznanja.

Shod sudetskih obrtnikov.

Olomuc, 4. maja. Na drugem shodu sudetskih obrtnikov, ki so se ga udeležili zastopniki vseh moravskih in šlezjskih združenj, in odposlanci moravskega namestništva, brnske, opavske in olomuške trgovsko-obrtnice, mnogo mest in deželni poslanci, so odposlali kabinetni pisarni udanostni brzojavni vladarju. Shod je sprejel več resolucij.

† General Tür.

Budimpešta, 4. maja. Včeraj ponoči ob 1. uri je umrl tu general Tür.

Časnikar ugnal vladarja.

Proti perzijskemu šahu je objavil teheranski list »Mussavat« članek, ki mu očita, da grdo živi. Urednika so tožili, a je nastopil dokaz resnice, nakar je umaknil šah tožbo.

Propad Francoske.

Pariz, 4. maja. Vojni minister Picquart, ki ima, kakor znano, nalogo razkristjaniti armado, je v vojnem odseku francoske zbornice naznanil, da se bo moralo efektivno stanje novincev znižati od 575.000 na 534.000. Motivacija je ta, da se je preteklo leto znižalo prebivalstvo Francoske za 20.000 duš. — Leta 1906 je še enako število moških na Francoskem umrlo kakor se jih je rodilo, l. 1907 pa število prebivalstva na vsej črti pada.

Na meji.

Belluno, 4. maja. Italijanska vojna uprava je ustanovila 8. alpski polk, ki bo nastanjen v Bellunu. Značilno je, da se povsod ob meji stotnije dopolnjujejo do polnega števila.

Delavska stavka pri zgradbi turskega predora.

Anlaufsthal, 4. maja. Tudi včeraj so stavkali vsi delavci. Del stavkajočega delavstva je nameraval izročiti vodstvu zahteve. Mir in red se ni kalil. Iz Solnograda so došli trije pehotni bataljoni.

Revolucija v Peru.

Rio de Janeiro, 4. maja. V Peru je izbruhnila vstaja, ki je nastala v Limi. Vstaja so prerazeli v Limi brzajavne žice in se polastili železniškega vlaka. Proti vstašem so poslali vojaštvo.

Ob rusko-perzijski meji.

Tiflis, 4. maja. Kan Mahmud Kuli in drugi voditelji so zbrali ob perzijski meji večje čete, ki dobe vsak dan ojačenja. Ruski kazenski oddelek se nahaja med Prišibom in Beljaguarjem.

AVSTRO - OGRSKA.

Notranje-politični položaj.

Največ upanja, da postane nemški minister, ima bivši nemški minister Prade. V

poštev pa pridejo še dr. Schreiner, dr. Damm in deloma dr. Pergelt in dr. Herold. Nenadna Peschkova smrt je zavrla pojasnitev političnega položaja. Trdi se tudi, da delajo na to, da postane kdo drugi kakor Klein pravosodni minister. — Gosposko-zbornična komisija je odobrila neizpremenjeno vladno predlogo o delavskem ministrstvu. Komisija je pa sklenila resolucijo, naj se pridele rudarske zadeve trgovinskemu, obrtno šolstvo pa naučnemu ministrstvu.

Jezikovni spor.

Dunajsko županstvo je sklenilo, da ne sprejema več čeških vlog, ker odklanjajo češke občine nemške dopise.

Sistiranje Wahrmundovih predavanj.

V poletnem semestru je baje zelo razburilo dijaštvo. »Innsbrucker Nachrichten« poročajo, da bi Wahrmund od 1. junija do 10. julija ne mogel obdelati vse stvari ne o cerkvenem pravu, ker ima dopust do konca majnika. Tirolski baron Spiegelfeld je došel na Dunaj, kjer je konferiral z Beckom o sistiranju Wahrmundovih predavanj.

Otrok ob cesarjevem jubileju.

Veliki komisiji, ki ima nalogo, da podpira vlado pri organizaciji in izvedbi jubilejskih ustanov za otroka, bo predsedoval Beck, podpredsedniki bodo grof Trauttmansdorf, dr. Jaroslav grof Thun in dvorni svetnik Pilat.

GLAVNA STAVKA V PARMU.

V Parmu je pričelo stavkati 20.000 hlapcev najemnikov.

KNEZA ANARHISTA.

Sredi meseca majnika je napovedana v Peterburgu sodna razprava proti 44 revolucionarjem, ki so obdolženi napada na denarni transport v Fonarny-Pereulok. Obtožena sta tudi kneginja Myščekaja in knez Urusov.

BOMBNI NAPAD V INDIJI.

V Alahabau je bila vržena bomba na kočijo, v kateri se je peljala Angležinja Kennedy s hčerko. Kennedy je mrtva, njena hčerka se bori s smrtjo. Napadalcu so nameravali ubiti sodnika Kingsforda. Policija v Kalkutti je našla veliko streliva in neizdelanih bomb. Zaprli so 23 oseb.

Dnevne novice.

+ Poziv dr. Vilfanu. »Slovenski Meščan« priobčuje debelo tiskani poziv zavednih narodnih volivcev Radovljice, Tržiča in Kamnika dr. Vilfanu. Poziv vprašuje dr. Vilfana, kako je mogel dr. Vilfan pred koroškim sodiščem odnehati od pravic slovenskega jezika, ker je bil ravno dr. Vilfan izvoljen kot odločno narodni kandidat. Zdi se nam, da bo dr. Vilfan na vprašanje »Slovenskega Meščana«: »Ali je Vaše narodnjaštvo veljalo samo do volitev, po volitvah pa ne več?« jako težko odgovoril, pogoltnil pa bodo to vprašanje tudi dr. Vilfanovi volivci. Res različno je absolutno »narodnjaštvo« narodnonaprednih voditeljev v besedah in v — praksi, lep pa je tudi pogum v narodnonaprednih vrstah. »Gorenjec«, ki je za časa volitev ime pl. Detele tiskal na frankfurterici, dr. Vilfanovo pa na slovenski trobojnici, molči kot grob in si ne upa povedati, da je starosta radovljiškega »Sokola« žalostno pokazal, kako se slov. trobojnico možato in odločno — ne brani. Sedaj ti ljudje vsi skupaj molče, ker so vsi skupaj enako vredni! Tisti pa, ki so dr. Vilfana volili v dobri veri, da bodo s tem kaj koristili slovenski stvari, imajo bridko razočaranje. Drugič naj pa zopet liberalcem kaj verujejo.

+ Narodna obramba in »Slov. Narod«. Pod tem naslovom piše »Nova Doba«: Kakor znano, začela je krščansko-socialna zveza nedavno prodajati posebne užigalice v korist obmejnim Slovincem. Ker je po zadnjih volitvah v družbi sv. Cirila in Metoda pri klerikalnih jelo pojemanj zanimanja za to nlekar narodno družbo in so imeli obmejni Slovinci edinole škodo od tega, moral bi vsak Slovenec z veseljem pozdraviti korak S. K. S. Z., ker skuša tem potom pritegniti široke, do sedaj še narodno - obrambnega dela nedeležne kroge k delu za obrambo obmejnih Slovincem. Neumno je torej govoriti tu o kaki »umazani konkurenciji« družbi sv. Cirila in Metoda, ker se bodo sedaj večinoma novi krogi pritegnili k obrambnemu delu, posebno pa, ker gre vendar za stvar samo, ne pa za to, kdo da jo izvršuje. Stvar pa je v korist obmejnih Slovincem. Naravnost nečuveno in nenarodno pa je, da skuša »Slov. Narod« v svoji znani škodoželjnosti naravnost prepričati celo započeto akcijo v prid obmejnim Slovincem s tem, da kliče na pomoč vse instance do cesarja, s tem, da zavija besedilo zakonov in s preduhovito svojo juridično modrostjo uči vlado, kako naj postopa proti narodno-obrambni akciji slovenskega društva. — »Nova Doba« pravi, da mora s slovenskega stališča

narodno-obrambno akcijo S. K. S. Z. edino pozdravljati ter pravi, da je tem žalostnejši znak za propalost našega časopisja herostratsko nenarodno delo »Slov. Naroda«. Gre se za to, da nastopimo Slovinci čim številnejši proti nemškim raznarodovalnim nakanam.

+ Izpopolnitev v slovenskem časopisju. Čujemo, da bo odslej novi tednik »Slovenski Meščan« izhajal v nedeljo zjutraj in da bo prinašal najnovejše telefonske in brzojavne vesti. To bo dobrodošlo izpopolnilo sobotnih večernih izdaj slovenskih dnevnikov. Tudi na napade sobotnega nasprotnega časopisja bo »Slovenski Meščan« že lahko odgovarjal in bo tudi lahko prinašal vse, kar se zgodi po izhajanju sobotnih listov. Iz lista se tudi vidi dobra volja napraviti res dober tednik.

+ Kamniški liberalni pobalini so se sinoči o povratku našega telovadnega odseka in kamniški postaji z žvižganjem in surovim vpitjem ovekovečili. Naši vrli mladeniči — češ psički lajajo v mesec — so molče korakali dalje, kakor ne bi ničesar videli in slišali in s tem imponirali fantičem, da so le ti osramočeni vtihnili. Čast našim fantom!

— Prepoved goldinarske veljave. Dunajski uradni list je prinesel odredbo, s katero se prepoveduje raba goldinarske veljave v poslovanju trgovcev in obrtnikov z občinstvom. Kdor bi se zoper to prepovedil, bo kaznovan z globo od 2 do 200 K oziroma zaporom od 6 ur do 14 dni. Odredba stopi s 1. julijem v veljavo.

Grof Ivan Harrach je že toliko okrevan, da že lahko opravlja uradne posle. — V zadnjih dveh dnevih je rešil grof vso korespondenco, ki se je nabrala tekom njegove šesttedenske bolezni. Upanje je, da ne bo nič motilo njegovega popolnega ozdravljenja.

Jubilejna razstava v Pragi. »Kons. Korr.« poroča: Končno je določeno, da se jubilejna razstava odpre gotovo 14. maja. Kakor vse razstave ima tudi ta nezgodo, da še ni dovršena. Nanovo je bilo postavljenih 21 paviljonov, med njimi strojevna dvorana, ki bo v bodoče služila za vsakoletno razstavo poljedelske centralne družbe v češkem kraljestvu. Dosedaj se je javilo okrog 3000 oseb, ki bodo razstavile svoje predmete. Agitacija praške trgovske zbornice je velikanska. Odposlala je nad pol milijona povabil. Razstavna pisarna je v pravem pomenu besede oblegana od jutra do večera. Jubilejna razstava bo daleko prekašala razstavo v letu 1891.

— Iz Amerike se nam piše: Poleg več drugih slovenskih podjetij, zadeli so slabi časi tudi tiskovno družbo v Clevelandu, »Nova Domovina«. Napovedala je konkurz. Deloma so temu vzrok tudi prežalostne razmere med Slovinci v Clevelandu. Bog jim pomagaj kmalu do boljše bodočnosti! Zavzel se je zanje g. ljubljanski knezoškof, ki je stopil v zvezo s clevelandskim pomožnim škofom g. Koudelkom. V veliko-nočni izdaji je prinesla »Nova Domovina« posebno pismo knezoškofovo Slovincem v clevelandski okolici. Pismo je silno razveselilo rojake, ko so videli, da se je zavzel zanje ljubljani nadpastir iz domovine.

— V Krko skočil. Vicenc Jurman, star 26 let, po poklicu pomožni učitelj iz Koželja ob Kolpi, sedaj v bolnici v Kandiji je 30. aprila skočil iz bolnišne sobe skozi okno na vrt in zatem v Krko. Posrečilo se ga je rešiti in mu ohraniti življenje. Storil je to v zmedenosti, ker se sklepa, da mu je otemnel um. Poslali ga bodo v deželno opazovalnico za blazne.

— Smrtna kosa. V soboto 2. maja t. l. je umrl v samostanu na Brezjah brat Rihard Kunst, večletni zakristan v novomeškem samostanu.

— Z dnevniki so Hrvatje sedaj dobro preskrbljeni. V Zagrebu ne izhaja nič manj kot 13 dnevnikov!

— Izprememba posesti. Lukmanovo graščino pri Grosopljem je kupil gospod Javornik (Stajcar) iz Zalne.

Nova mlekarska zadruga. V Št. Rupertu na Dolenjskem se je ustanovila nova mlekarska zadruga. Poslovala bo v hiši, ki jo je kupila tamošnja posojilnica od gosp. Pavlina.

— Na serenadi v Schönbrunnu dne 7. t. m. bo sodelovalo 97 pevskih društev z dežele s 951 pevci in 108 dunajskih pevskih društev s 4667 pevci.

— Umrla je v Trstu gospa Ida Polley, vdova po pokojnem okrajnem glavarju sezanskem. — V Dobravljah je umrl posestnik in nadporočnik meščanske straže g. Franc Volk. — Na Grčini je umrl posestnik gospod Štefan Pavlin, c. kr. gozdar v pokoju.

+ Prezantiran je za župnijo Zlato polje č. g. Janez Medved, kapelan v Dovjem.

— Nečuveno. Pri sedanjem avancementu je na Ogrskem imenovan za poročnika v 1. ogrskem domobrantskem huzarskem polku, kojega polkovnik je nadvojvoda Jožef, neki Ludovik Thury, ki je svojčas pri večbalnem izletu vojaških aka-

demikov v Zellu iz nekega čolna snel črnormeno zastavo in jo z nogami teptal! Sicer so ga kaznovali, sedaj pa je honvedsko ministrstvo kazen razveljavilo in Thuryja povišalo.

— Utopljenca v Savi so dobili v Kresnicah. Utopljenec je moški, srednje starosti in srednje velikosti. Oblečen je v sivo obleko in ima rdečkasto kravato. Ohranjen je še dobro.

— Ustrelila se je v Krškem meščanka Uršula Žener, po domače Rostoharica. Zdravniki so konstatirali, da je to storila v blaznosti.

— Spreveda slovenskih delavcev povodom 1. majnika se je udeležilo, kakor poroča »Edinost«, 2500 oseb. Spreveda socialne demokracije se je baje udeležilo samo tisoč oseb. — V Gorici se je na socialnodemokratskem shodu 1. maja zbralo 600 do 800 ljudi, spreveda se je udeležilo 300 ljudi, vstevši novega sodruka dr. Tumo.

— Poročil se je v Rojanu k. Ivan Novak, uradnik c. kr. državne železnice, z gospo Leonoro vdovo Koch, roj. Reichel.

— Mizarska zadruga se ustanovi v Novem mestu in je vlada dotična pravila že potrdila.

— Imenovan je gosp. Matko Štefin, c. in kr. poročnik pri 26. domobrantskem polku v Mariboru, za nadporočnika.

— Strajk krojačev na Reki je končan. Š Obesil se je v Mariboru 1. t. m. prodajalec oblek Anton Wöfling. Bil je samec in precej premožen. Baje je izvršil samoumor, ker se je bal, da popolnoma oslepi.

— Glede vožnje v Lurd naznanja pripravljani odbor, da odide vlak iz Ljubljane v ponedeljek, 11. maja ob 4. uri popoldne.

Nova umirovljenja na Hrvaškem.

Zagreb, 4. aprila. Baje bodo vpokojeni vseučilišni profesorji dr. Bauer, dr. Vrbanič in dr. Rišič, ki so poslanci koalicije. — Naredba rektorjeva odreja, da bo vseučilišče celi mesec maj zaprto. — Profesor Manojlovič je suspendiran in se je proti njemu uvedla disciplinarna preiskava.

Profesor Manojlovič je suspendiran, ker je kot poslanec podpisal izjavo samostalnih Srbov. V izjavi je Rauch ožigosan kot lažnik. Vsi zagrebški srednješolski profesorji, ki so glasovali za koalicijo t. j. 42 profesorjev, bodo premeščeni iz Zagreba. Umirovljena sta dva tudi zagrebška vseučiliška profesorja Lazar Car in Šišič. Dr. Andrić je imenovan na mesto profesorja Šurmina, prof. Šufflay pa na mesto prof. Šišiča.

Zagrebski vseučiliščniki.

Zagreb, dne 3. maja. Zagrebški vseučiliščniki so se na shodu s častno besedo obvezali, da zapuste zagrebško vseučilišče in se vsi podajo drugam nadaljevati svoje študije.

Ljubljanske novice.

Ij Nemški cesar skozi Ljubljano. Nemški cesar Viljem se pelje skozi Ljubljano v Pulj 6. t. m. ob 10. uri zvečer.

Ij Poroki. V rodni veleglednega ljubljanskega meščana hišnega posestnika in tovarnarja pohištva g. Widmayerja bodo te dni poroki gospodične Ane Widmayer z gospodom Viktorjem Klarmannom, adjunktom južne železnice v Gradcu in gospodične Irme Widmayer z gospodom Viktorjem Wagnerjem, fabrikantom z Dunaja. Naše najiskrenejše častitke.

Ij VII. sestanek bo imelo »Društvo slovenskih katehetov« v sredo, dne 6. maja, v Ljubljani. Nadaljeval se bo razgovor o podrobnem naučnem načrtu za ljudske šole. Pričetek ob 5. uri popoldne. K obilni udeležbi vabi odbor.

Ij V konkurzu je ključavničarski mojster v Ljubljani Anton Ahtschin.

Ij Kolo ukradel. Cestarju Alojziju Bezeljaku je ukradel nek tat sinoči iz dvoirišča hiše št. 52 na Dunajski cesti kolo Diamant vredno 140 K. Kolo je črno pobarvano, ima ravno balanco, zadnje kolo je dvakrat zakrpano ter ima v levem ročaju luknjo.

Telefonska in brzojavna poročila.

POSLANEC HEROLD UMRL.

Praga, 4. maja. Mladočeški poslanec Jožef Herold je danes zjutraj umrl.

PRADE MINISTER.

Dunaj, 4. maja. Ministrski predsednik je imel daljši pogovor s poslancem Pradejem. Prade stoji v prvi vrsti med kandidati za nemškega ministra-rojaka.

VOJAŠTVO PROTI DIJAKOM.

Dunaj, 4. maja. Na živinozdravniški šoli so bile bučne demonstracije proti nekaterim nedostatom v laboratoriju. Došlo je vojaštvo, ki je dijake razpodilo z nasajenimi bajoneti. Baje je nekaj dijakov ra-

njenih. Deputacija dijakov se je prišla pri-
tožit v državni zbor. Nekaj čeških poslan-
cev je takoj šlo k vojnemu ministru prote-
stirati, da je vojaštvo proti dijakom tako
kruto nastopilo.

NEMIRI V ZAGREBU.

Zagreb, 4. maja. Včeraj so bili tu zo-
pet nemiri dijakov. Policija je razgnala de-
monstrante. Mir je nastal še le ob 10. uri
zvečer.

MULEY HAFIDOVO POSLANSTVO BO V BEROLINU SPREJETO?

Berolin, 4. maja. Muley Hafid je po-
slal v Berolin poslanstvo, ki naj protestira
proti okupaciji Maroka od strani Franco-
zov. Prvo Hafidovo poslanstvo v Berlinu
niso sprejeli, drugo pa bodo. Zelo značilno.
Uradno seveda se to poslanstvo ne bo
smatralo za poslanstvo, temveč le za dru-
žbo, ki naj informira merodajne kroge o
maroških razmerah. Tako piše vsaj »Ber-
liner Tageblatt«.

FRANCOSKA ČETA MASAKRIRANA.

Pariz, 4. maja. Neki oddelek pod po-
veljstvom dveh častniških namestnikov
je pri pohodu v Akjuht zašel v zasedo.
Maročani so padli po vojaki in vse po-
klali. Rešil se je le en častniški namestnik.
Maročani so natakneli glave pobitih voja-
kov na drogove. Vsled tega ojunacehi, so
se vsi maurentanski rodovi uprli proti
Francozom.

Pariz, 4. maja. Mehalla (armada) Mu-
ley Hafidova je napadla generala d' Ama-
da pri Sakra el Djaja. Francozi imajo 30
ranjenih.

VSTAŠKA GIBANJA V SPREDNJI INDIJI.

London, 4. maja. Okoli Pešavarja se
zbirajo Afgani. Tudi v Malakandu se opa-
ža vstaško gibanje. V omanskem zalivu
je neka angleška križarka potopila ladjo,
ki je imela zalogo orožja, ter je bombar-
dirala neko vas.

POROKA.

Peterburg, 4. maja. Tu se je danes vr-
šila poroka princa Viljema Švedskega z
veliko kneginjo Marijo Pavlovno.

ZENSKA MORILKA.

Pariz, 4. maja. Ravnatelj Raimbolda
je umorila njegova gospodinja in truplo
razsekala na kosce, nakar je sama prija-
vila policiji, da se je izvršil umor.

ŽITNE CENE.

Budimpešta 4. maja.

Pšenica za maj	12:04
Pšenica za oktober	10:25
Rž za okt.	9:02
Koruz za maj	6:55
Oves za okt.	6:65

Efektiv: 5 ceneje.

Sprejme se takoj v **krojaški pomočnik**
trajno službo — za veliko delo pri M. Hrastu v Lescah, Gor. 1011 8-7

Služba kurjača

se **takoj odda** pri novi parni žagi
Leondol pri Golem. Kurjač prejme
razun stalne plače prosto stanovanje in
prosto kurjavo. 1088 2-1

Ponudbe naj se pošiljajo na **goz-
darski in oskrbniški urad v
Hammerstielu, p. Studenec-Ig.**

Potrebujem **kovaškega pomočnika**
tako, enega **za izdelovanje plankač**, dobro izurjen v tem
delu, dobi plače na dan 2 kroni, hrano in vsak dan
liter vina. **Matvez Seljak**, izdelovalec sekir, Lov-
ranovo, pošta Nova vas pri Rakeku. 1089 1

Dobičkanosno posestvo

obsegajoče okoli 40 oralov, od tega 1 1/2
oralov vinograda z ameriško trto, 12 oralov
sadnega vrta in travnika, 2 oralov polja,
ostanek je lep sečen gozd. Posestvo leži
1 uro od Maribora in je najboljši vinski
kraj. Obstoji iz 1 hiše z verando, 4 sobami,
kuhinjo, kleti, kurnika, s podkletjo, novo
zidano pristavo, ki je 40 metrov dolga; po-
vsod je napeljana studenčnica — se **proda**
za 14.000 glid.

Pojasnila daje gospod **Ferdinand
Wagner** v **Wariboru**, Poštne
ulice. 1091 3-1

Spretnega stenografa

večšega slovenske in nemške stenografije,
sprejme dr. JOSIP FURLAN,
odvetnik v Ljubljani. 1045 3-3

Za sv. Rešnje Telo!
Laudes Eucharisticae
za 4 mešane glase zložil
**Alozij Mihelčič, organist v
Metliki.** 1027 3-3
Prodaja Kat. bukvarna v Ljubljani.
Cena 1 K.

Učenec

za **krojaško obrt** se sprejme pod ugod-
nimi pogoji pri 1058 3-2
A. Bizjak, Prešernove ulice št. 50.

Pozor, kupci!

Kdo želi kupiti **lepo posestvo** v Zagorju pri
Savi tik kolodvora? Obstaja iz hiše, gospodarskega
poslopja, lepih njiv, travnikov in 50 oralov dobro
zaraščenega gozda. Ker je gozd blizu kolodvora, je
pripravno v njem kuhati apno, delati pragove, žgati
oglje ali pripravljati drva.

Natančni pogoji se izvedo pri **Josipu Gori-
šek-u** v Zatičini, Dolenjsko. 1037 2-2

1055 Nova hiša 3-2

v **Ilirskih ulicah št. 22** z dvema
nadstropjema in 12 stanovanji, ki se obre-
stuje s 6 1/2% in je še 17 let davka prosta,
s krasnim razgledom, se **proda**.

Več pove lastnik
Adolf Hauptman, Ljubljana.

Pozor, kmetje in fantje!

V moji lekarniški praksi,
katero izvršujem že 25 let,
se mi je posrečilo, sčasoma
iznajti sredstvo za **rast
brk in las**, proti izpa-
danju las in za **odstra-
njenje prhljaja** (lu-
skin) na glavi, to je
Kapilor št. I.

Cena (franko na vsako
pošto): 1 lončič 3 K 60 v.
2 lončka 5 K. Prosim, da se naroči samo od mene.
Naslov je: **P. Jurišič, lekarnar v Pakracu
št. 65. (Slavonija)**. Denar se pošlje naprej
ali s poštним povzetjem. 814 20-5

Samo 6 dni

Havre New-York

Francoska prekomorska družba.
Odpotuje se iz Ljubljane vsak torek.
Vozne liste in pojasnila daje **samo**

Ed. Šmarda
obl. konc. potovalna pisarna Ljubljana,
Dunajska cesta št. 18, nasproti znane
gostilne pri „Figovou“. 1878 26-9

Tri kleparske pomočnike

takoj sprejme v trajno delo **FR. ŽUŽEK**,
klepár na Bledu. Istotam se sprejme za
to obrt **vajenec**. 1070 3 2

VINO

je **na prodaj** v kmečkih kletih. Posre-
duje in za pristnost jamči „Posojilnica“
v Kaštelu, pošta Buje v Istri. — Po-
šilja tudi manjše sode od 56 litrov naprej.
Vino belo in črno od glid. 13:50 do 18—.

Oddaja zemljišča v najem.

Zemljišče Andreja Porenta, vlož. št. 44, katastr. občina Zgornja Šiška,
obstoječe iz

1. **hiše št. 18** v Zgornji Šiški, ki je pritlična in obsega 4 sobe, kuhinjo, klet,
2. **mesnice** s klavnico in ledenico,
3. **hleva, magacina, šupe in kozolca**,
4. **vrta** (parcela št. 117/2) in
5. **njive** (parcela št. 117/1), mereče 1 oral,

se odda v **najem** za dobo **5 let** dražbeno po občinskem uradu v Zgornji Šiški
v nedeljo, dne 10. maja 1908,

ob **9. uri dopoldne** na lici mesta hiše št. 18 v Zgornji Šiški.
Dražbeni pogoji so na vpogled pri občinskem uradu v Zgornji Šiški in pri tem
sodišču, soba št. 37.

C. kr. okrajna sodnija v Ljubljani, odd. VIII.,
dne 29. aprila 1908. 1086 3-1

Proti škodi po toči

zavaruje pod najugodnejšimi pogoji po zmernih cenah
c. kr. priv. avstr. zavarovalna družba
„DUNAV“ na Dunaju.
Pojasnile daje radovoljno 1087 2-1
glavni zastop v Ljubljani, Kolodvor. ul. 12.
Osebam, ki se nameravajo baviti s sprejemanjem zavarovanj proti toči,
se plača dobra provizija. Dotične prijave se naj pošiljajo
glavnemu zastopu v Ljubljani.

Moderci

v najnovejših modernih oblikah od najcenejše do najboljše vrste. — *Plancheti, peresa iz jekla,
trakovi, šnore itd. v največji izbiri vedno v zalogi pri*

P. Magdič, Ljubljana, Prešernove ulice šte. 7. 766 6 a

Velik stalen dohodek!

(Avstrijski patent št. 25103.)
Železni nagrobni in brambeni okviri.
(Stalno varstvo proti posedanju zemlje na grobiščih.)
Nekaj okrajev se odda še proti enkratnemu plačilu. Ugodni pogoji!
Tu patent, brez konkurence!
Velik zaslužek skozi celo leto!
Zlasti ugodno za ključavničarje, kovače, kleparje, izdelovalce ograjne žice in prodal-
jalce nagrobnih kamenov. — Samo resni, dobro priporočeni reflektantje naj se obrnejo na
„Grabhügelerschutz“ G. m. b. H., Berlin-Schöneberg, Kaiser Wilh. Platz 2. 1090 1-1

Zaradi pozne sezone prodaja **najnovjšo damsko,
moško, dekliško, deško in otroško konfekcijo tudi
pod lastno ceno**

O. BERNATOVIČ

„Angleško skladišče oblek“
v Ljubljani, Mestni trg šte. 5. 5761 35

Podružnica v Spjletu.	Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2	Podružnica v Celovcu.
Delniška glavnicia I I I K 2.000.000. I I	<p>priporoča</p> <p>promese na 3 % zemlj. kreditne srečke II. em. po K 5-50 5. maja K 60.000—</p> <p>„ „ 3 % zemlj. kreditne srečke I. em. po K 5— 15. maja „ 90.000—</p> <p>„ „ 4 % ogr. hipotečne srečke po K 4— 15. maja „ 70.000—</p> <p>„ „ ogr. premijske srečke cele po K 12—, pol. po K 7.— 15. maja „ 200.000—</p>	I Rezervni fond I I K 200.000. I I